

Економічні горизонти

ISSN 2522-9273 (print)
ISSN 2616-5236 (online)

Economies' Horizons,
No. 4(7), pp. 186–191.

DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.212762](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.212762)

Homepage: <http://eh.udpu.edu.ua>

УДК 352:332.8:658.15(477)

Розвиток діджиталізації в Україні: фактори впливу, переваги та виклики сьогодення

А. Б. Трушлякова¹

Стаття надійшла: 22.11.2019
Стаття прийнята: 17.12.2019

Трушлякова А. Б. Розвиток діджиталізації в Україні: фактори впливу, переваги та виклики сьогодення. *Економічні горизонти*. 2018. № 4(7). С. 186–191. DOI: [10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.212762](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.212762)

Анотація. *Мета дослідження.* Метою статті є дослідження сутності поняття діджиталізації, визначення факторів впливу, переваг та викликів, що очікуватимуть від цифрової трансформації. *Методологія.* У дослідженні застосовані загальнонаукові методи, зокрема: теоретичного узагальнення – для визначення теоретичних основ сутності діджиталізації; системного підходу – для узагальнення факторів впливу, переваг та викликів, що очікуватимуть від цифрової трансформації; методи позитивного і нормативного аналізу – для вироблення рекомендацій з удосконалення національних глобалізаційних процесів на засадах діджиталізації. *Результати.* Обґрунтовано визначення поняття діджиталізації необхідно розглядати як системний підхід до цифрової трансформації формування людського капіталу та забезпечує процес перетворення цифровізації. Доведено, що фактори впливу на розвиток діджиталізації необхідно поділити на ті, що формуються під впливом макро- та індивідуальних чинників. До макрочинників належить: удосконалення законодавчо-нормативної база з розбудови цифровізації; зміна у державній політиці щодо підтримки та розвитку окремих видів діяльності. Вагоме значення у формуванні діджиталізації належить індивідуальним факторам, а саме: створення нових цінностей, властивостей товарів; формування нових потреб та запитів споживачів (орієнтація на економію часу, пошук і придбання товарів за чіткими параметрами); поява новітніх цифрових технологій. Досліджено, що сучасні виклики сьогодення з боку людського капіталу в умовах діджиталізації формуються під впливом зміни складових охорони здоров'я населення, реформування освіти, стагнація науки, соціальної політики, значного впливу міграційних процесів. Визначено, що управління на засадах діджиталізації базується обов'язково на досконалому плануванні цифрової стратегії, оцінці доцільності реалізації практичних цифрових ініціатив, визначені перспективних напрямів дій, вибору ефективної моделі діджиталізації, прогнозуванні очікуваного ефекту від діджиталізації, порівняння інноваційних ініціатив. *Практичне значення.* Доведено використання в управлінні національною системою на засадах діджиталізації. *Перспективи подальших досліджень.* Доведено перспективи розвитку діджиталізації при формуванні людського капіталу, чому буде присвячено подальші розвідки автора.

Ключові слова: діджиталізація, цифрова трансформація, переваги, фактори впливу, виклики сьогодення.

¹ Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, старший викладач кафедри менеджменту; ідентифікатор ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1958-3472>; e-mail: management@nuos.edu.ua.

JEL Classification: E22, F01, F02, O00, J00.

Development of digitalization in Ukraine: factors of influence, advantages and challenges of today

Antonina B. Trushliakova¹

Received: 22 November 2019
Accepted: 17 December 2019

Trushlyakova, A. B. (2018), "Development of digitalization in Ukraine: factors of influence, advantages and challenges of today", *Economies' Horizons*, no. 4(7), pp. 186–191, doi: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(7\).2018.212762](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(7).2018.212762)

Abstract. *The aim of the study.* The aim of the article is to study the essence of the concept of digitalization, to determine the factors of influence, benefits and challenges that will be expected from the digital transformation. *Methodology.* General scientific methods were used in the research, in particular: theoretical generalization – to determine the theoretical foundations of the essence of digitalization; system approach – to summarize the factors of influence, benefits and challenges that will be expected from the digital transformation; methods of positive and normative analysis – to develop recommendations for improving national globalization processes on the basis of digitalization. *Results.* The definition of the concept of digitalization is substantiated and should be considered as a systematic approach to the digital transformation of human capital formation and provides the process of digitalization transformation. It is proved that the factors influencing the development of digitalization should be divided into those that are formed under the influence of macro- and individual factors. Macro factors include: improvement of the legislative and regulatory framework for the development of digitalization; change in public policy to support and develop certain activities. Significant importance in the formation of digitalization belongs to individual factors, namely: the creation of new values, properties of goods; formation of new needs and demands of consumers (focus on saving time, search and purchase of goods on clear parameters); the emergence of the latest digital technologies. It is investigated that modern challenges of today by human capital in the conditions of digitalization are formed under the influence of changes in the components of public health, education reform, stagnation of science, social policy, significant impact of migration processes. It is determined that management on the basis of digitalization is necessarily based on perfect planning of digital strategy, assessment of the feasibility of practical digital initiatives, identification of promising areas of action, selection of effective digitalization model, forecasting the expected effect of digitalization, comparison of innovative initiatives. *Practical meaning.* The use of the national system in the management on the basis of digitalization is proved. *Prospects for further research.* Prospects for the development of digitalization in the formation of human capital, which will be devoted to further exploration of the author.

Key words: digitalization, digital transformation, advantages, factors of influence, challenges of today.

Number of references: 10; *number of tables:* 0; *number of figures:* 3; *number of formulas:* 0.

1. Вступ.

В умовах цифрової трансформації кожна країна визначає для себе пріоритетні напрями щодо формування стратегічних цілей розвитку. Для України постає питання

цифрового розвитку адже сучасні виклики глобалізації вимагають відповідного рівня конкурентоспроможності. Більшість наукових праць містять різні погляди щодо розвитку в Україні цифровізації, цифрової

¹ National University of Shipbuilding named after Admiral Makarov; Senior Lecturer at the Department of Management; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1958-3472>; e-mail: management@nuos.edu.ua.

трансформації та діджиталізації. Відповідно постає питання в дослідженні сутності поняття діджиталізації, визначення факторів впливу, переваг та викликів, що очікуватимуть від цифрової трансформації.

2. Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням формування та розвитку діджиталізації, як інструменту розвитку інформатизації в умовах глобалізації національної економіки присвячено багато праць іноземних та вітчизняних науковців та експертів, серед яких: І. Іртищева та І. Крамаренко (*Irtysheva and Kramarenko, 2014*), Н. Азьмук (*Azmuk, 2014*), Н. Шпак (*Shpak, 2017*), Т. Лазоренко і І. Шолом (*Lazorenko and Sholom, 2011*), Б. Тетерятник (*Teteryatnyk, 2017*), О. Пищуліна, Т. Юрочко, М. Міщенко і Я. Жаліло (*Pyshchulina, Yurochko, Mishchenko and Zhailo, 2017*), Г. Соколова (*Sokolova, 2018*), Л. Лігоненко, А. Хріпко і А. Доманський (*Ligonenko, Khripko and Domanskii, 2018*), О. Грибіненко (*Hrybinenko, 2018*), А. Гуренко та О. Гашутіна (*Gurenko and Gashutina, 2018*) та інші.

Однак, глобальні процеси трансформації національної економіки зумовлюють пошуки новітніх поглядів розвитку економіки, зокрема і на засадах діджиталізації.

3. Методи дослідження.

Методологічною основою і теоретичною основою дослідження є фундаментальні положення теорії державного управління, інших гуманітарних і соціальних наук, а також наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених з питань національних глобалізаційних процесів на діджиталізації. Для досягнення поставленої в роботі мети були використані такі методи дослідження: теоретичне узагальнення – для визначення теоретичних основ сутності діджиталізації; системного підходу – для узагальнення факторів впливу, переваг та викликів, що очікуватимуть від цифрової трансформації; методи позитивного і нормативного аналізу – для вироблення рекомендацій з

удосконалення національних глобалізаційних процесів на засадах діджиталізації.

4. Формулювання цілей дослідження.

Метою статті є дослідження сутності поняття діджиталізації, визначення факторів впливу, переваг та викликів, що очікуватимуть від цифрової трансформації.

5. Виклад основних результатів та їх обґрунтування.

Для визначення факторів впливу та переваг діджиталізації необхідно здійснити дослідження сутності поняття діджиталізація.

Г. Соколова досліджуючи аспекти розвитку цифрової економіки в Україні визначила, що «діджиталізація характеризується як створення цифрової (заснованої на байтах та бітах – мінімально адресованих одиницях інформації) версії аналогових речей на паперових документах, відео- та фотозображень, звуків» (*Sokolova, 2018*).

Колектив авторів зазначають спрощене тлумачення терміну «діджиталізація бізнесу» – перенесення бізнес-процесів у електронний вигляд. Проте цим процес діджиталізації не обмежується. Інформаційно-комунікаційні технології змінюють (оцифровують) спочатку окремі бізнес-процеси в бізнес-організаціях, а поступово формують віртуальну (цифрову) бізнес-модель, «переносячи» бізнес в «світ діджиталу» (*Ligonenko, Khripko and Domanskii, 2018*).

О. Грибіненко під діджиталізацією розуміє трансформацію, проникнення цифрових технологій щодо оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, підвищення продуктивності та покращення комунікаційної взаємодії зі споживачами. Концептуалізація та управління бізнес-процесами стикаються з певними фундаментальними проблемами, а саме зв'язком між безліччю управлінням бізнес-процесами (BPM) та їх внеском у корпоративну цінність (*Hrybinenko, 2018*).

Більшість авторів обмежують діджита-

лізацію процесом та не розглядають комплексність цього поняття.

Відповідної думки Б. Тетерятник, який описує діджиталізацію як процес приведення вихідних для провадження господарської діяльності елементів до цифрової форми. Діджиталізація – це заснований на можливостях сучасної ІТ-індустрії процес застосування суб'єктами господарювання інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення мети господарської діяльності, спрямований на зміну існуючих господарських відносин шляхом їх діджиталізації; сукупність актів реалізації діджиталізованих об'єктів для досягнення цілей господарської діяльності, що розглядаються в їх єдності та пов'язані з формуванням нової форми господарських відносин – цифрової (Tetryatnyk, 2017).

На нашу думку, визначення поняття діджиталізації необхідно розглядати як системний підхід до цифрової трансформації формування людського капіталу та за-

безпечує процес перетворення цифровізації.

Т. Лазоренко та І. Шолом зазначають, що процес діджиталізації характеризується трансформацією, впровадженням цифрових технологій з метою оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, покращення комунікаційних зв'язків із споживачами та підвищення ефективності господарської діяльності. «Стратегія розвитку індустрії 4.0», розроблена Асоціацією промисловців та підприємців України, пояснює цифрову трансформацію як суспільні або технологічні зміни, які пов'язані із проникненням цифрової технології в усі аспекти взаємодії з людиною (Lazorenko and Sholom, 2011).

На сучасний розвиток діджиталізації впливають різні фактори, як для нашої країни, так і для будь-якої іншої вони майже однакові (рис. 1). Однак найбільший вплив здійснюють саме за викликами глобалізації та трансформації національної системи в умовах конкурентоспроможності.

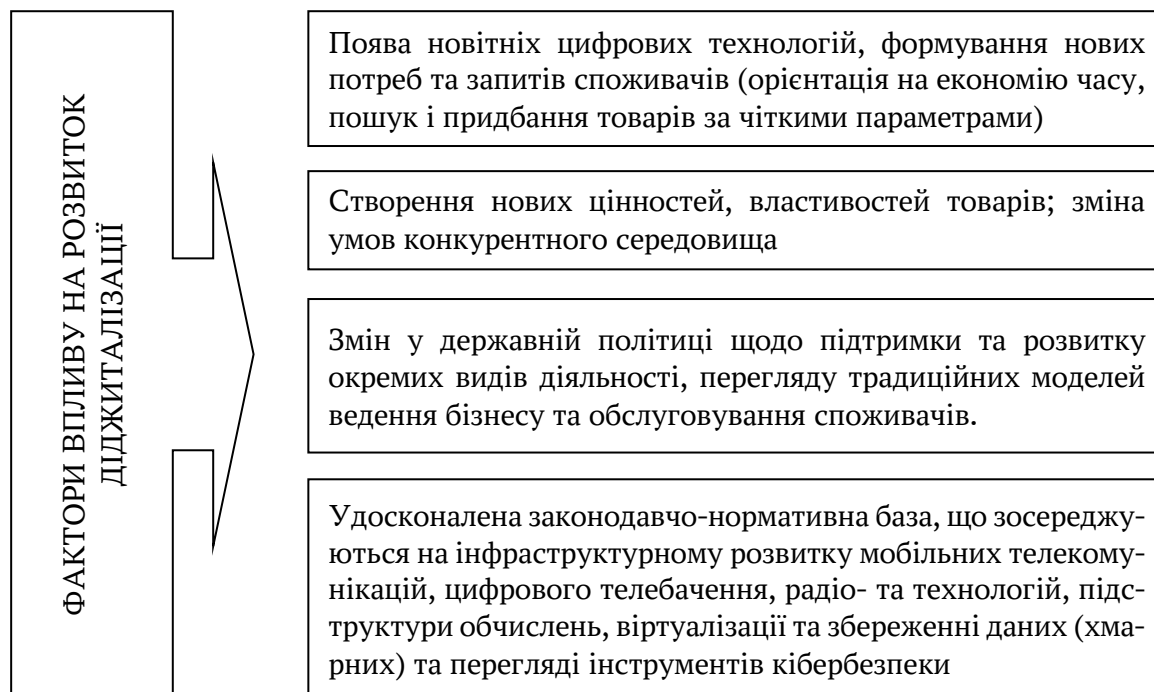

Рис. 1. Чинники, що впливають на розвиток діджиталізації в Україні

Джерело: сформовано автором.

Фактори впливу на розвиток діджиталізації необхідно поділити на ті, що

формується під впливом макро- та індивідуальних чинників. До макрочинників

належить: удосконалення законодавчо-нормативної база з розбудови цифровізації; зміна у державній політиці щодо підтримки та розвитку окремих видів діяльності. Вагоме значення у формуванні діджиталізації належить індивідуальним факторам, а саме: створення нових цінностей, властивостей товарів; формування нових потреб та запитів споживачів (орієнтація на економію часу, пошук і придбання товарів за чіткими параметрами); поява новітніх цифрових технологій.

Дія зазначених факторів впливає на

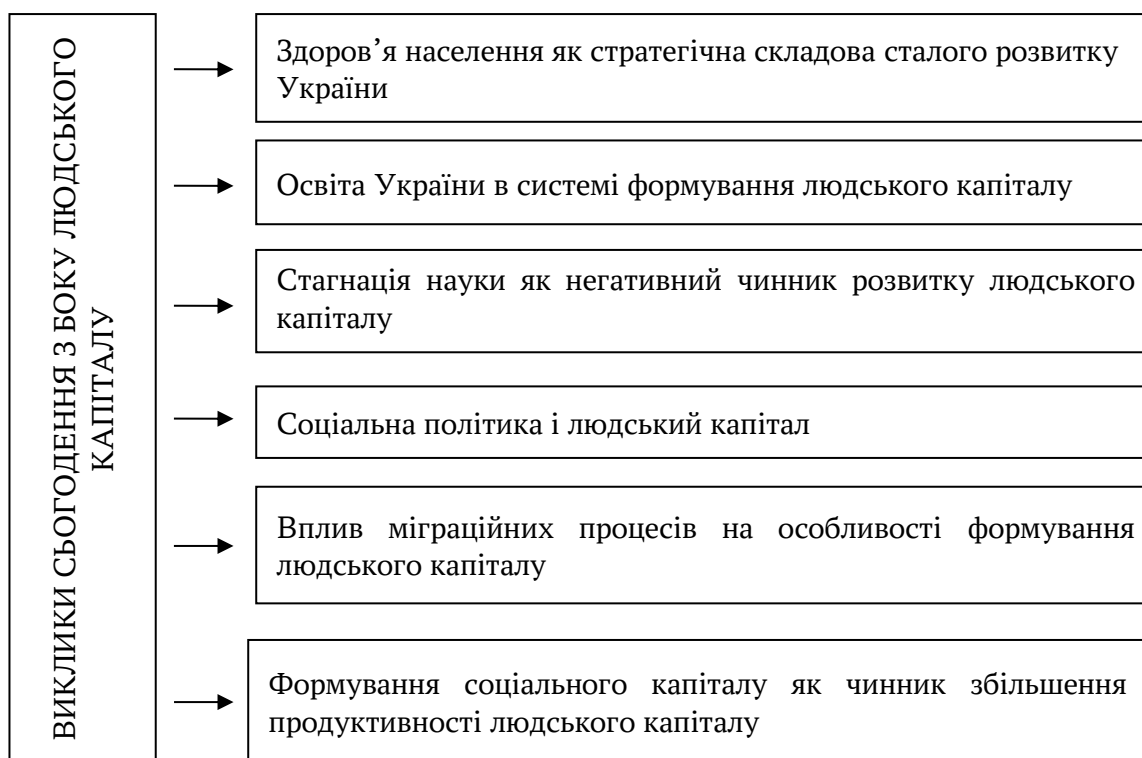

Рис. 2. Сучасні виклики з боку формування людського капіталу в умовах діджиталізації

Джерело: сформовано автором за даними, наведеними у (Pyshchulina, Yurochko, Mishchenko and Zhalilo, 2017).

Отже, сучасні виклики сьогодення з боку людського капіталу в умовах діджиталізації формуються під впливом зміни складових охорони здоров'я населення, реформування освіти, стагнація науки, соціальної політики, значного впливу міграційних процесів.

Н. Шпак також зазначає, що «Для розвитку економіки, яка ґрунтується на ефективному використанні знань, інформації та

перетворення суспільних явищ, створення нових робочі місць, підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки, збільшення валового національного продукту на душу населення.

Необхідно погодитися, що діджиталізація має суттєвий вплив на розвиток людського капіталу адже постійні виклики сьогодення змінюють напрями трансформаційних змін. На рис. 2 наведено сучасні виклики з боку формування людського капіталу в умовах діджиталізації.

технологій, в Україні необхідно привести у відповідність до вимог інформаційної економіки такі напрями економічної діяльності держави:

- комплексний розвиток системи освіти, стимулювання дослідницької та науково-технічної діяльності;
- посилювання міжнародної кооперації в освітній, науковій та інноваційній сферах;
- структурна перебудова економіки для

переходу до інформаційного суспільства;
- забезпечення ефективної державної політики у сфері фінансування інноваційних проєктів» (Shpak, 2017).

Н. Азьмук у своїх дослідженнях визначив, що характерними особливостями інноваційних форм людського капіталу є: використання у своїй діяльності інформаційно-комп'ютерних технологій, знання іноземних мов, віртуальне співробітництво, професійна відповідальність, мобільність. Основними внутрішніми факторами формування інноваційних форм людського

капіталу є мотивація, спрямована на задоволення таких потреб як: самореалізація, досягнення успіху в своїй професійній діяльності, свобода вибору роботодавця, умов роботи і форм зайнятості, свобода пересування. До зовнішніх факторів слід віднести: відкритість і доступність сфери освіти, розвиток інформаційно-комп'ютерних технологій, зростання рівня глобалізації і віртуалізацію ринку праці (Azmk, 2014).

Також необхідно зазначити, що діджиталізація впливає на управління національною економікою (рис. 3).

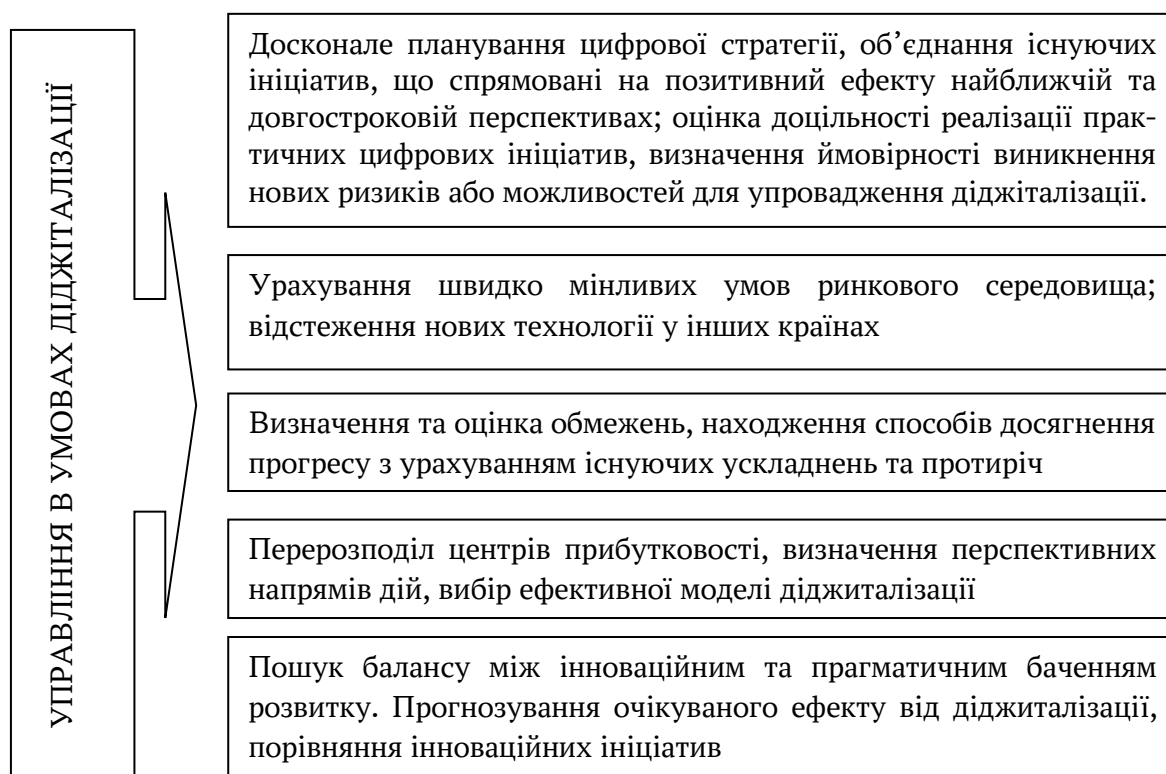

Рис. 3. Основні засади управління в умовах діджиталізації

Джерело: сформовано автором за даними, наведеними у (Gurenko and Gashutina, 2018).

Управління на засадах діджиталізації базується обов'язково на досконалому плануванні цифрової стратегії, оцінці доцільності реалізації практичних цифрових ініціатив, визначенні перспективних напрямів дій, вибору ефективної моделі діджиталізації, прогнозуванні очікуваного ефекту від діджиталізації, порівнянні інноваційних ініціатив.

Підсумовуючи вище викладене, необхідно відмітити, що діджиталізація в сучасних умовах господарювання відіграє

значну роль в трансформації процесів розвитку національної системи. Необхідно зазначити, що діджиталізація має як позитивні, так і негативні впливи на розвиток суспільства та національної економіки.

6. Conclusions.

Обґрунтовано визначення поняття діджиталізації необхідно розглядати як системний підхід до цифрової трансформації формування людського капіталу та забезпечує процес перетворення цифровізації.

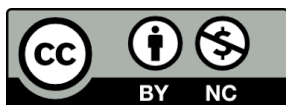
Доведено, що фактори впливу на розвиток діджиталізації необхідно поділити на ті, що формуються під впливом макро- та індивідуальних чинників. До макрочинників належить: удосконалення законодавчо-нормативної база з розбудови цифровізації; зміна у державній політиці щодо підтримки та розвитку окремих видів діяльності. Вагоме значення у формуванні діджиталізації належить індивідуальним факторам, а саме: створення нових цінностей, властивостей товарів; формування нових потреб та запитів споживачів (орієнтація на економію часу, пошук і придбання товарів за чіткими параметрами); поява новітніх цифрових технологій.

Досліджено, що сучасні виклики сьогодення з боку людського капіталу в умовах діджиталізації формуються під впливом зміни складових охорони здоров'я населення, реформування освіти, стагнація науки, соціальної політики, значного впливу міграційних процесів.

Визначено, що управління на засадах діджиталізації базується обов'язково на досконалому плануванні цифрової стратегії, оцінці доцільності реалізації практичних цифрових ініціатив, визначені перспективних напрямів дій, вибору ефективної моделі діджиталізації, прогнозуванні очікуваного ефекту від діджиталізації, порівняння інноваційних ініціатив.

References

- Azmuk, N. (2014), "Factors of formation and development of innovative forms of human capital", *Ukraine: Aspects of Work*, no. 3, pp. 47–51.
- Gurenko, A. V. and Gaschutina, O. E. (2018), "The directions of the management systems development in the conditions of business digitalization of business in Ukraine", *Economy and Society*, no. 19, pp. 739–745, doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-113>
- Hrybinenko, O. M. (2018), "Digitalization of the economy in a new paradigm of digital transformation", *International Relations, Part "Economic sciences"*, no.16, pp. 35–37.
- Irtysheva, I. O. and Kramarenko, I. S. (2014), "Investment attractiveness of the economy: interregional asymmetries", *Regional Economy*, no. 2(72), pp. 84–95.
- Lazorenko, T. V. and Sholom, I. L. (2011), "Digitalization as the main factor of business development", available at: <http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/201186> (Accessed 22 September 2018).
- Ligonenko, L. O., Khripko, A. V. and Domanskii, A. O. (2018), "The content and mechanism of forming a strategy of digitalization in business organizations", *International Scientific Journal "International"*, vol. 22, part 2, pp. 20–24, doi: <https://doi.org/10.25313/2520-2057-2018-22-4555>
- Pyshchulina, O., Yurochko, T., Mishchenko, M. and Zhalilo, Ya. (2018), *Rozvytok liudskoho kapitalu: na shliakhu do yakisnykh reform* [Development of human capital: on the way to qualitative reforms], Zapovit, Kyiv, Ukraine, 367 p. available at: http://razumkov.org.ua/uploads/article/2018_LUD_KAPITAL.pdf (Accessed 22 September 2018).
- Shpak, N. (2017), "Features of human capital formation in the agricultural sector of the information economy", *Problems and Prospects of Economics and Management*, no. 3, pp. 28–38.
- Sokolova, H. B. (2018), "Some aspects of the development of the digital economy in Ukraine", *Economic Bulletin of Donbass*, no.1 (51), pp. 92–96.
- Teteryatnyk, B. S. (2017), "Trends of digitalization and virtualization as a vector of modern development of the world economy", *Scientific Bulletin of the International Humanities University. Series: Jurisprudence*, no. 29, part 2, pp. 21–23.

Цей твір ліцензовано на умовах Ліцензії Creative Commons «Із Зазначенням Авторства — Некомерційна 4.0 Міжнародна» (CC BY-NC 4.0).

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons "Attribution-NonCommercial 4.0 International" (CC BY-NC 4.0).